
קומי אורי

מדרש קומי אורי

קומי אורי

קומי אורי
כי בא אורי,
וכבוד יהוה,
עליך זרח.

כי הנה
החשף יכסה ארץ,
וערפל לאמים,
ועליך -
זרח יהוה,
וכבודו
- עליך יראה.

והלכו גוים
לאורי,
ומלכים
- לנגה זרחך.

שאי סביב עיניך,

וראי -

כלם נקבצו באו לך,

בניך מרחוק יבאו,

ובנותיך

- על צד תאמנה .

אז תראי -

ונהרת,

ופחד

ורחב לכתך,

כי יהפך עליך המון ים,

חיל גוים יבאו לך.

שפעת גמלים תכסף,

בכרי מדין ועיפה,

כלם משבא יבאו,

זהב ולבונה ישאו,

ותהלת יהוה יבשרו.

כל צאן קֹדֶר -

יִקְבְּצוּ לָךְ,

אֵילֵי נְבוֹיֹת

- יִשְׁרְתוּנָךְ,

יֵעָלוּ עַל רִצּוֹן מִזְבְּחֵי,

וּבֵית תַּפְאָרְתֵי אֶפְאֵר.

מִי אֱלֹהִים כְּעַב תַּעֲוֹפִינָה?

וְכִיּוֹנִיִּם אֶל אֲרַבְתִּיהֶם.

כִּי לִי אֵיִים יְקוּוּ,

וְאֲנִיּוֹת תְּרָשִׁישׁ בְּרֵאשֵׁנָה,

לְהַבִּיא בְּנֵיךְ מִרְחוֹק,

כְּסָפָם וְזָהָבָם אִתָּם,

לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ,

וְלִקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל כִּי פִאֲרֵךְ.

ובנו בני נְכַר חַמְתִּיָּה,
ומלְכֵיהֶם יִשְׁרָתוּנָה,
כִּי בְקֶצֶף הִכִּיתִיָּה,
וּבְרִצוֹנִי רַחַמְתִּיָּה.

וּפְתַחוּ שְׁעָרֶיךָ תָּמִיד,
יוֹמָם וְלַיְלָה
לֹא יִסְגְּרוּ
לְהֵבִיא אֵלֶיךָ חֵיל גּוֹיִם,
וּמְלָכֵיהֶם נְהוּגִים.

כִּי הַגּוֹי וְהַמְּמַלְכָה
אֲשֶׁר לֹא יַעֲבֹדוּךָ
- יֵאָבְדוּ,
וְהַגּוֹיִם
- חֶרֶב יִחַרְבוּ.

כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן אֵלֶיךָ יָבוֹא,
בְּרוֹשׁ תִּדְהַר וּתְאֲשׁוּר יִחַדּוּ
לְפָאֵר מְקוֹם מְקַדְּשֵׁי

וּמְקוֹם רַגְלֵי אַכְבֵּד.

וְהִלְכוּ אֵלֶיךָ שְׂחוֹחַ בְּנֵי מַעֲנִיָּה,

וְהִשְׁתַּחֲווּ עַל כַּפּוֹת רַגְלֶיךָ

כָּל מְנַאֲצִיָּה,

וְקִרְאוּ לְךָ עִיר יְהוָה,

צִיּוֹן קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל.

תַּחַת הַיּוֹתֵךְ

עֲזוּבָה

וְשִׁנוּאָה

וְאֵין עוֹבֵר

וְשִׁמְתִיךָ לְגֵאוֹן עוֹלָם

מִשׁוֹשׁ דּוֹר וָדוֹר.

וַיִּנְקֹתָ חֵלֶב גּוֹיִם,

וְשֵׁד מְלָכִים תִּינְקִי,

וַיִּדְעֹתָ

כִּי אֲנִי יְהוָה מוֹשִׁיעֶךָ,

וְגֵאלְךָ אֲבִיר יַעֲקֹב.

תחת הנחשת אביא זהב,
ותחת הברזל אביא כסף,
ותחת העצים נחשת,
ותחת האבנים ברזל,
ושמתי פקדתיך שלום,
ונגשתיך צדקה.

לא ישמע עוד
חמס בארצי,
שד ושבר בגבולתי,
וקראת ישועה חומתיך,
ושעריך תהלה.

לא יהיה לך עוד
השמש לאור יומם,
ולנגה
הירח לא יאיר לך
והיה לך
יהוה לאור עולם,

ואלהיך לתפארתך.

לא יבוא עוד שמשך,

וירחף לא יאסף,

כי יהוה יהיה לך

לאור עולם,

ושלמו ימי אבלך.

ועמך כלם צדיקים,

לעולם יירשו ארץ,

נצר מטעי

מעשה ידי

להתפאר.

הקטן יהיה לאלף,

והצעיר לגוי עצום,

אני יהוה

בעתה

אחישנה.

מדרש קומי אורי – על פי פסיקתא דרב כהנא

[א]

"על כן באורים כבדו ה".

במה מכבדים אותו? רבי אבא בר כהנא אמר, במנורות הללו הדולקים בבית הכנסת.

רבי אבהו אמר, בשני המאורות, כמו שכתוב "ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים".

הא כיצד, חמה זורחת, מברכים אליה. לבנה זורחת, מברכים עליה. [ברכת יוצר המאורות, וברכת חידוש הלבנה והחמה].

רבנן אומרים, אמר הקדוש ברוך הוא לישראל: "בני, הואיל ואורי הוא אורכם, ואורכם הוא אורי, אני ואתם נלך ונאיר לציון".

הרי, **"קומי אורי כי בא אורך"**.

[ב]

רבי אחא פתח: **"אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן ותהילתי לפסילים"**.

אני ה' הוא שמי: הוא שמי שקרא לי אדם הראשון, הוא שמי שהתניתי ביני לבין עצמי, הוא שמי שהתניתי ביני לבין מלאכי השרת.

וכבודי לאחר לא אתן: אמר רבי מנחמיא בשם רבי אבין, אלו השעירים.

ותהילתי לפסילים: אמר הקדוש ברוך הוא כבודי איני נותן לאחר, ואתם נותנים תהילתי לפסילים.

ולמי אני נותנו? לציון.

הרי, "קומי אורי כי בא אורך".

[ג]

"כי עמך מקור חיים באורך נראה אור"

רבי יוחנן וריש לקיש, רבי יוחנן אמר דבר אחד וריש לקיש אמר שתי דברים.

רבי יוחנן אמר דבר אחד, משל לאחד שהיה מהלך בדרך עם דמדומי החמה, ובא אחד והדליק לו את הנר ושוב כבה אותו, בא אחר והדליק לו את הנר ושוב כבה אתו, אמר, מכאן ואילך איני ממתין אלא לאורו של בוקר.

כך אמרו ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, רבון העולמים עשינו לך מנורה בימי משה וכבת אותו, עשינו לך עשר מנורות בימי שלמה וכבו, מכאן ואילך אין אנו ממתנים אלא לאורך, הרי "באורך נראה אור".

וריש לקיש אמר שתי דברים, דבר אחד אמר ריש לקיש, משל למלך שהיה לו בן והזמין לו אורחים. אמר המלך לבנו, בני, רצונך לסעוד עם האורחים? אמר לו לאו, אמר לו ועם מי אתה רוצה לסעוד, אמר לו עמך.

כך אמר הקדוש ברוך הוא לישראל, בניי רצונכם לסעוד עם אומות? אמרו לפניו "רבון העולמים, "אל תט לבי לדבר רע להתעולל עלילות ברשע". אמר להם, וכי מפני שהם עוללות קטנים אין אתם מבקשים לסעוד עמהם? אמרו לפניו: "רבון העולמים, "ובל אלחם במנעמיהם", אין אנו חפצים במתנות הנעימות והיפות שלהם, ובמי אנו חפצים? במנות הנעימות והיפות שלך.

דבר אחר אמר ריש לקיש, משל למלך שהיה לו בת, ובא אחד ותבע להינשא לו ולא היה הגון לה, ובא אחר ותבע להינשא לה ולא היה הגון לה, וכיון שבא אחר והיה הגון לה ותבע להינשא לה, אמר לביתו קומי אורי שכבר בא אורך.

כך אמר הקדוש ברוך הוא לישראל "בניי, הואיל ואורי הוא אורכם ואורכם הוא אורי, אני ואתם נלך ונאיר לציון".

הרי, "קומי אורי כי בא אורך".

[ד]

רבי פנחס בשם רבי ראובן אמר, עתיד הקדוש ברוך הוא להביא את הר סיני והר תבור והר כרמל, ולבנות בית המקדש על גבי ראשיהם.

ומה הטעם, שכן כתוב **"והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים"**.

אמר לו רבי חנינא, וכי די לך בזה בלבד? אלא בית המקדש אומר שירה וההרים עונים אחריו, שכן כתוב **"ונשא הוא מגבעות"**, ואין "ונשא" אלא לשון שירה, שכן כתוב **"וכנניהו שר הלויים במשא יסור במשא כי מבין הוא"**.

רבי הושעיה בשם רבי אפס אמר: עתידה ירושלם להיעשות "קלספנס" [מנורה גדולה] לאומות העולם והם מהלכים לאורה, שכן כתוב, **"והלכו גוים לאורך"**

אמר רבי אחא: נמשלו ישראל לזית, כמו שנאמר **"זית רענן יפה פרי תואר"**, ונמשל הקדוש ברוך הוא לנר, כמו שנאמר **"נר אלהים נשמת אדם"**. מה דרכו של שמן, להינתן בנר והן מאירים שניהם כאחת.

כך אמר הקדוש ברוך הוא לישראל, "בניי הואיל ואורי הוא אורכם ואורכם הוא אורי, אני ואתם נלך ונאיר לציון".

הרי, "קומי אורי כי בא אורך".

[ה]

תני רבי חייא: מתחילת ברייתו של עולם צפה הקדוש ברוך הוא בית המקדש בנוי וחרב ובנוי. כיצד? **"בראשית ברא אלהים את השמים"**

ואת הארץ הרי בנוי. **"הארץ היתה תהו ובהו"**. הרי חרב. **"ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור"** הרי בנוי ומשוכלל לעתיד לבא.

רבי שמואל בר נחמן אמר: שבעולם הזה מהלכים לאור החמה ביום ולאור הלבנה בלילה, אבל לעתיד לבוא אינם עומדים להלוך לא לאור החמה ביום ולא לאור הלבנה בלילה, הוא שכתוב, **"לא יהיה לך עוד השמש לאור יומם ולנוגה הירח לא יאיר לך"**. לאור מי מהלכין, לאורו של הקדוש ברוך הוא, הדא הוא דכתיב, **"והיה לך ה' לאור עולם"**.

אמר רבי חנינא: חלונות היו בבית המקדש, ומהם היתה אורה יוצאת לעולם, שנאמר **"ויעש לבית חלוני שקופים אטומים"** וכי שקופים היו או אטומים היו, אלא מקטינות מבפנים, ומרחיבות מבחוץ כדי להוציא אורה לעולם.

אמר רבי לוי: בנוהג שבעולם אדם בונה לו טרקלין, ועושה לו חלונותיו מקטינות מבחוץ ומרחיבות מבפנים, כדי להכניס אורה לתוכה, אבל חלונות בית המקדש לא היו כן, אלא מקטינות מבפנים ומרחיבות מבחוץ, כדי להוציא אורה לעולם.

אמר רבי ברכיה בשם רבי בצלה: כתיב **"וחלונות לו ולאילמיו סביב כהחלונות האלה"** כחלונות אין כתיב כן, אלא **"כהחלונות"**, כהה חלונות, חלונות כהות היו, שאטומות היו, מקטינות מבפנים ומרחיבות מבחוץ כדי להוציא אורה לעולם.

ר' שמעון בן יהוצדק שלח ושאל את רבי שמואל בר נחמן "לפי ששמעתי שאתה בעל הגדה, מהיכן היתה אורה יוצא לעולם?", ענה לו "נתעטף הקדוש ברוך הוא באיצטלית לבנה, והיה כל העולם כולו מבהיק מזיו הדרו". אמרו לו בלחשיה. אמר לו "מקרא מלא הוא, **"עוטה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה"**, ואתה אומרה לי בלחשיה? אמר לו כשם שאמרו לי בלחשיה כך אמרתי לך בלחשיה. ואילולי שדרשה רבי יצחק ברבים לא היה אפשר לאומרה.

לפני כן מה היו אומרים? רבי ברכיה אמר ממקום בית המקדש היתה אורה יוצא לעולם. שכן כתוב **"והנה כבוד אלהי ישראל בא מדרך הקדים וקולו קול מים רבים והארץ האירה מכבודו"**, ואין

"כבודו" אלא בית המקדש, שנאמר "כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשינו".

[1]

"כי הנה החשך יכסה ארץ וערפל לאמים"

נחלקו בה רבי אבא בר כהנא ורבנן, רבי אבא בר כהנא אמר: חשך ואפילה שימשו בארץ מצרים ג' ימים, שכן כתוב "ויהי חשך אפלה" אבל "תוהו ובהו" לא שמשו בעולם הזה, והיכן עתידים לשמש, בכרך גדול של רומי, שנאמר "ונטה עליה קו תוהו ואבני בהו"

ורבנן אמרו: אומות העולם שלא קבלו את התורה שנתנה מתוך החשך, עליהם הוא אומר **"כי הנה החשך יכסה ארץ וערפל לאומים"** אבל ישראל שקבלו אותה מתוך החשך עליהם הוא אומר **"ועליך יזרח ה' וכבודו עליך יראה"**

ציוני הפסוקים שבמדרש

[א]

באורים כבדו: ישעיה כד, טו

ויעש אלהים: בראשית א: טז

קומי אורי: ישעיה ס, א.

[ב]

אני ה': ישעיה מב, ח

[ג]

כי עמך: תהלים לו, י

אל תט : תהלים קמא, ד

[ד]

והיה באחרית: ישעיה ב, ב

ונשא הוא: מיכה ד, א

וכנניהו: דברי הימים א טו, כב

זית רענן: ירמיה יא, טז

נר ה': משלי כ, כז

[ה]

בראשית: בראשית א, א

ויעש לבית: מלכים א ו, ד

וחלונות: יחזקאל מ, כה

עוטה אור: תהלים קד, ב

והנה כבוד: יחזקאל מג, ב

כסא כבוד: ירמיה ז, יב

[1]

ויהי חשך אפלה: שמות י, כב

ונטה עליה: ישעיה לד, יא